

Munuais- ja maksaliitto ry

Hallituksen toimintakertomus 2024

Vuosi 2024 oli Munuais- ja maksaliiton 54. toimintavuosi. Vuoden pääteemana oli sairauksien varhainen tunnistaminen. Liiton toiminta perustui liiton strategiaan ja liiton vuosikokouksen hyväksymään toimintasuunnitelmaan. Liiton uusi strategia hyväksyttiin keväällä 2024. Liiton jäsenmäärä oli vuoden lopussa 5 764 (2023: 5 738).

Munuais- ja maksaliiton teema vuonna 2024 oli varhainen tunnistaminen. Munuais- ja maksasairauksien varhainen tunnistaminen on tärkeää, jotta sairauksia pystytään hoitamaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja parantamaan sitä kautta myös ennustetta. Liitto teki ennaltaehkäisyyn ja hyvinvoinnin edistämiseen ja varhaiseen tunnistamiseen liittyvää tiedotusta ja tapahtumia. Edunvalvontatyössä vaikutettiin munuais- ja maksasairauksien varhaiseen tunnistamiseen ja oikea-aikaiseen hoitoon hyvinvointialueilla.

Krooninen munuaistauti on yksi kansansairauksistamme. Suomessa noin 10 prosentilla väestöstä on krooninen munuaistauti. Suomen Nefrologiyhdistyksen johtamana valmisteltiin Kroonisen munuaistaudin tunnistaminen ja hoito -strategiaa, jonka julkaisu oli vuoden 2025 puolella.

Maksasairauksien määrä nousee väestön ikääntyessä, mutta myös elintapasairauksien, kuten rasvamaksasairauden lisääntymisen myötä. Liitto on pyrkinyt toiminnassaan lisäämään tietoisuutta maksasairauksista ja on lisännyt yhteistyötä eri asiantuntijafoorumissa. Liittoa kuultiin myös maksakirroosin Käypä hoito -suositusta tekevässä työryhmässä.

Liitto edisti jäsenyhdistystensä toimintaedellytyksiä ja niiden kehittymistä. Liitolla on 18 jäsenyhdistystä ja hieman alle 6000 jäsentä.

Liiton toiminnan rahoituksen pääalueet olivat STEAn myöntämä yleisavustus ja kohdeavustukset Ak3, Ak6, Ak11, Ak12, hankkeet C10159 ja C10152. Suomen munuaistautirekisterin rahoitus siirtyi vuonna 2024 Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselle. Hankkeet Tyypittäkaksi ja Lapset on tärkeitä lopuivat vuoden 2024 lopussa. Liitto käyttää omavaroitusta kohdeavustuksilla tehtävään toimintaan (STEAn määrittelemä omavastuuosuus varakkaille järjestöille). Lisäksi liiton omavaroitusta käytettiin yleisavustuksen alla olevan toiminnan kattamiseksi. Liitto sai sponsorirahoitusta munuais- ja maksatoiminnan järjestämiseen. Kaikesta sponsorirahoituksella tehtävästä toiminnasta tehdään sopimukset, se on avointa ja tuki käytetään sopimuksessa määritellyn toimintaan.

Liiton hallituksen toiminta 2024

Hallitus piti toimintavuoden aikana viisi varsinaista kokousta. Hallituksen kokousten lisäksi pidettiin työkokouksia, joissa keskityttiin ajankohtaisiin aiheisiin kuten liiton toimintaan ja talouteen. Hallituksen puheenjohtajistossa toimivat puheenjohtaja Juha Latva-Nikkola, 1. varapuheenjohtaja Sirpa Andelin ja 2. varapuheenjohtajana Arja Packalen. Hallituksen muut jäsenet (varajäsen suluissa): Helena Alsela (Johanna Juhola), Juhani Karjalainen (Tessa Hellsten-Rajahalme), Risto Konttinen (Ulla Kilpi), Janne Mattila (Joni Jatkonen), Pauliina Nyholm (Eeva-Forsberg-Mikkonen), Heikki Palola (Pirjo Kyröläinen), Maija Piitulainen (Carita Rönkkö), Katja Pääkkönen (Marianne Tiainen), Erno Rajahalme (Markku Väänänen), Tiina Rautiainen (Aulis Veteläinen). Syyskokous valitsi uuden hallituksen seuraavalle toimikaudelle.

Puheenjohtajisto säilyi ennallaan. Uusi hallitus: Juhani Karjalainen, Janne Mattila, Petri Monto, Heikki, Palola, Hannu Parviainen, Maija Piitulainen, Erno Rajahalme, Tiina Rautiainen, Satu Heinula ja Aulis Veteläinen. Sääntöjä uudistettiin toimikauden aikana niin että enää ei valittu henkilökohtaisia varajäseniä vaan varajäsenet arvottiin kutsujärjestyksen esteisen tilalle. Järjestys on Petri Vainikka, Pirjo Kyröläinen, Tessa Hellsten-Rajahalme, Joni Jatkonen, Risto Konttinen ja Markku Väänänen.

Hallitus on ollut toiminnan ja tekemisen kehittämisessä sekä tulevan suunnittelussa tärkeä toimija. Toimikaudella esiteltiin uusi strategia sekä päätettiin jatkaa varhaisen tunnistamisen teemavuotta. Tulevien vuosien rahoitus ja säästöt teettivät töitä hallitustyöskentelyssä runsaasti. Hyväksyttiin liiton sekä hallituksen oma riskienhallintasuunnitelma. Palvelutoiminnan kehittäminen vuoden 2025 aikana hyväksyttiin. Liiton sääntömääräisten kokousten valtakirjakäytäntöä muutettiin vastaamaan paremmin yhdistysten itsemääräämisoikeutta.

Työvaliokunta ja hallitus seurasivat säännöllisesti liiton toimintaa, omaisuuden arvoa ja sijoitusten tuottoa. Talous on nostettu enenevässä määrin esiin hallitustyöskentelyssä tulevaisuuden rahoitustilanteen epävakauden myötä. Hyvällä yhteistyöllä ja päätöksenteolla sekä realistisilla tulevaisuuden näkemyksillä hallitustyöskentely on ollut hyvää ja rakentavaa.

Hallituksen jäsenet vaikuttivat oman osaamisensa, suhteidensa ja aluetuntemuksensa johdosta yhteistyön lisäämiseen hoitoyksiköihin ja muihin potilasjärjestöihin sekä liiton näkyvyyden ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden lisääntymiseen. Hallitus muodostuu jäsenistä ympäri Suomen, edustaen kattavasti liiton jäsenyhdistyksiä. Puheenjohtajat osallistuivat eduskunnan tukiryhmän sekä muiden tärkeiden sidosryhmien työskentelyyn.

Yhdistysten puheenjohtajien kanssa pidettiin keskusteluyhteyttä sähköpostilla sekä sosiaalisen medioiden alustoilla.

Yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja sairastuneiden edunvalvonta Ay1

Liitto keräsi tietoa munuais- ja maksasairauksiin sairastuneiden, elinsiirron saaneiden ja heidän läheistensä tarpeista yhteydenotoista sekä selvityksillä ja kyselyillä ja välitti niistä tietoa päättäjille ja viranhaltijoille. Liiton kotisivuilla julkaistiin tietoa ja uutisia edunvalvontaan ja sosiaaliturvamuutoksiin liittyvistä ajankohtaisista aiheista. Liitto antoi vuoden aikana yhteensä 11 lausuntoa ja kannanottoa. Sairastuneiden ääni tuli kuuluviin myös liiton edunvalvonta- ja sosiaalityöryhmän työskentelyssä.

Liitto tuki yhdistyksiä alueellisessa edunvalvontatyössä tiedottamalla ja kouluttamalla ajankohtaisista vaikuttamistyöhön liittyvistä asioista sekä laatimalla materiaalia yhdistyksille. Yhdistysten kanssa järjestettiin sosiaaliturvaluentoja. Yhdistyksiä tuettiin hyvinvointialueilla vaikuttamisessa ja yhteistyössä.

Jäsenten tiedon tarpeisiin vastattiin henkilökohtaisella neuvonnalla ja ohjauksella, julkaisemalla sosiaaliturvaoppaat suomeksi ja englanniksi, ylläpitämällä kotisivujen sosiaaliturvaosiota, julkaisemalla esitteitä sosiaaliturvaetuksista sekä edunvalvontaan ja sosiaaliturvaan liittyviä artikkeleita Elinehto-lehdessä. 18 muun järjestön kanssa julkaistiin sosiaaliturvaopas. Edunvalvontaan liittyviä yhteydenottoja tuli eniten munuaissairautta sairastavilta ja sairastuneiden läheisiltä. Tietoa tarvittiin erityisesti sosiaaliturvasta, potilaan oikeuksista, hoitoon pääsystä ja asiakasmaksuista. Sairastuneiden ja läheisten tiedon tarpeisiin vastaamiseksi liitto järjesti sosiaaliturvawebinaarin.

Yhteiskunnallinen vaikuttaminen perustuu sairastuneiden ja läheisten tarpeisiin. Vuonna 2024 liitto otti kantaa muun muassa asiakasmaksuihin, kotidialyysihoidon kustannusten korvaamiseen, elävän luovuttajan sosiaaliturvaan, alkoholipoliittikkaan ja munuais- ja maksasairautta sairastavien lääkekorvauksiin liittyen.

Eläville munuaisluovuttajille aiheutuvia kustannuksia ei korvata täysimääräisesti, minkä vuoksi vuonna 2024 jatkettiin tiivistä yhteistyötä elinsiirtoja edistävien tahojen kanssa. Vaikuttamistyön tuloksena pidättydyttiin luovutuspäivärahan laskentaperusteiden muuttamisesta ja sen tason alentamisesta vuonna 2025. Lisäksi hallitus valmistelee muutokset sairausvakuutuslain siten, että luovutuspäiväraha korotettaisiin tartuntatautipäivärahan tasoiseksi vuoden 2026 alusta lukien.

Toinen tärkeä vaikuttamisen kohde oli kotidialyysihoidossa olevien asema. Vaikuttamisen painopiste oli erityisesti sairastuneen tarvetta vastaavan hoitomuodon varmistamisessa. Vaikuttamistyötä tehtiin myös, jotta taloudelliset tekijät eivät olisi hoitomuodon valinnan esteenä. Vaikuttamistyötä tehtiin yhdessä SNY:n nefrologien ja vaikuttamisviestinnän työryhmän kanssa. Vaikuttamistyöstä huolimatta hallitusohjelmaan kirjattua kotidialyysihoidon lisäämiseen liittyvää selvitystyötä ei toistaiseksi aloitettu sosiaali- ja terveysministeriössä.

Munuais-, maksa- ja elinsiirtopotilaiden eduskunnan tukiryhmän puheenjohtajana toimi Ville Väyrynen. Tukiryhmän kautta saatiin tietoa lainsäädäntöhankeista ja välitettiin tietoa sairastuneiden tilanteesta päättäjille. Tukiryhmä kokoontui vuonna 2024 neljä kertaa. Asialistalla oli vuoden aikana muun muassa elävien luovuttajien sosiaaliturvan parantaminen, kotidialyysihoidossa olevien aseman parantaminen, sairastuneiden vaikea tilanne liittyen hallituksen säästötoimiin, sosiaali- ja terveysalan järjestöjen rahoitus, laitonta elinkauppaa koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen allekirjoittaminen ja ratifiointi, elinsiirto- ja elinluovutustoiminnan rahoitusmalli sekä kroonisen munuaistaudin varhainen tunnistaminen ja hoito. Liitto teki yhteistyötä myös monien muiden tahojen, kuten Suomen potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistyksen, Potilas- ja kansanterveysjärjestöjen verkoston ja omaishoitajaverkoston kanssa.

Liitto on ollut Maksakirroosin Käypä hoito -työryhmän kuultavana ja tuonut potilasnäkökulmaa suosituksen laatimiseen. Yhteistyö maksa-asiantuntijoiden kanssa lujittui ja vaikuttamistyön tuloksena käynnistyi maksahoitajien erikoistumiskoulutus yhteistyössä HUS:n, maksalääkäreiden ja Arcadan kanssa. Liitto osallistui sisältöjen toteuttamiseen kokemusasiantuntijuutta hyödyntäen. Rasvamaksa nousi laajasti yhteiskunnalliseen keskusteluun ja liiton tuottama tietopaketti Alkon vastuullisuussivuilla tavoitti kansalaisia.

Liitto on työllään pyrkinyt vaikuttamaan C-hepatiittitartunnan saaneiden hoidon edistämiseksi. Suomi on sitoutunut WHO:n tavoitteeseen eliminoida hepatiitti C vuoteen 2030 mennessä. HCV-strategiaa päivitettiin koko vuoden ajan THL:n alaisessa asiantuntijatyöryhmässä. Liiton edustajat olivat mukana työryhmässä.

Kansainvälinen yhteistyö Ay1

Kansainvälistä yhteistyötä jatkettiin vuoden 2024 aikana. Liiton mukana olo arvostettiin Euroopan munuais- ja maksajärjestöissä. Liitolla on työryhmäjäsenyys ELPA:ssa ja hallituspaikka EKPF:ssä. EKPF:n vuosikokous pidettiin lokakuussa Berliinissä ja ELPAn vuosikokous kesäkuussa Portugalissa. EKPF:n järjestämä nuorten kansainvälinen leiri pidettiin kesäkuussa Hollannissa ja Suomesta oli mukana viisi nuorta ja kaksi ohjaajaa. Pohjoismaiden munuaisjärjestöt NNS:n vuosikokous pidettiin syyskuussa Helsingissä. Muut pohjoismaisista kokouksista on pidetty verkkoympäristössä.

Viestintä Ay1

Vuoden aikana liitto julkaisi 9 (15) mediatiedotetta ja mediaosumia oli 101 (172).

Liiton kotisivut jakavat kattavasti tietoa sairauksista ja liiton toiminnasta. Muma.fi-sivustolla oli käyttäjiä 141140 (260 313). Lisäksi ylläpidettiin ennaltaehkäisyä sivuja supersankarimunuainen.fi ja mahtimaksa.fi. Liiton somekanavilla oli yhteensä 9 259 (8 544) seuraajaa ja niihin tehtiin 998 (1 440) julkaisua, jotka saivat 221111 (1 434 522) näyttökertaa. Metan muuttuneet tunnusluvut selittävät eron edelliseen vuoteen.

Elinehto-lehti ilmestyi neljä kertaa 40-sivuisena. Jokaisessa lehdessä oli ruotsinkieliset sivut. Lehden painos oli 6 300. Vuoden lopussa valikoimassa oli 30 esitettä tai opasta sähköisenä tai painettuna sekä Munuaisten vajaatoimintaa sairastavan ruokakirja. Ruokakirjaa myytiin 340 (474) kappaletta.

Maailman munuaispäivän teemaviikolla maaliskuussa järjestettiin Ylipaino ja munuaiset -yleisöluento. Maksaviikolla toukokuussa järjestettiin Alkoholit ja maksat -yleisöluento ja Olenko vaarassa sairastua maksasairauteen - yleisöluento. Maailman rasvamaksapäivänä, maailman hepatiittipäivänä, maailman PBC-päivänä ja PSC-päivänä tuotiin asiaa esille somessa.

Liiton sähköinen uutiskirje lähetettiin 14 (16) kertaa vuoden aikana. Uutiskirjeillä tavoitettiin vuoden aikana yhteensä 55 671 (59 985) vastaanottajaa.

Jäsenyhdistysten toiminnan kehittyminen ja vapaaehtois- ja vertaistoiminta Ay1

Järjestöpäivillä Helsingissä teemana oli liiton strategian painopiste: "Elinvoimainen vapaaehtoistoiminta". Päivillä keskusteltiin yhdistysten osaamistarpeista ja toimintaedellytyksistä sekä siitä, miten edellytyksiä voisi vahvistaa. Työpajojen aiheina olivat vapaaehtoistoiminnan kehittäminen, tapahtumien järjestäminen sekä varainhankinta.

Aluepalaverit kokoontuivat kahdesti vuodessa hyödyntäen etäosallistumista. Yhdistysten puheenjohtajille järjestettiin omia tapaamisia verkkoyhteydellä. Jäsenrekisterin käytöstä järjestettiin yhdistyiskohtaisia koulutuksia. Yhdistysten ohjauksen käytöksiä ja verkko-ohjauksia oli vuoden aikana 19, aiheina mm. toiminnan suunnittelu, jäsenten tarpeiden kartoittaminen, toiminnan seuranta ja yhdistyksen talouskäytännöt.

Uusille vertaistukijoille järjestettiin koulutusviikonloppu Jyväskylässä ja lisäksi järjestettiin kaksi yhden päivän mittaista koulutusta Kuopiossa ja Oulussa. Vuoden aikana saatiin yhteensä 18 uutta vertaistukijaa mukaan toimintaan. Koulutetuille vertaistukijoille järjestettiin verkko-ohjausta mm. surun kohtaamisesta. Erilaisia pääosin verkossa tapahtuvia vertaistapaamisia oli 45. Munuaissairaiden verkkotapaamisia jatkettiin ja syksyllä alkoivat säännölliset maksasairaiden sekä läheisten verkkotreffit. Lahjoitusvaroilla järjestettiin maksasairaille lähitapaamisia.

Varhaisen tunnistamisen teemavuonna yhdistyksille tarjottiin malleja teemaan liittyvien tapahtumien ja yleisöluentojen järjestämiseksi. Yhdistykset järjestivät liiton verkkoluentojen etäkatsomoita sekä järjestivät myös omia yleisöluentoja ja toivat varhaisen tunnistamisen tärkeyttä esille jäsentapaamisissa.

Jäsenyhdistysten toiminta Ak3

Toimintarahaa myönnettiin 44688 euroa 18 yhdistykselle. Yhdistykset järjestivät toimintarahalla runsaasti erilaisia virkistyspäiviä, retkiä ja vertaistapahtumia. Lapsiperheille järjestettiin mm. eläintarharetki, picnic-tapaamisia, pikkuritarikerros Turun linnassa ja PowerPark -tapahtuma. Teemallisia jäseniltoja ja virkistystapaamisia ja retkiä järjestettiin kaiken ikäisille. Avustuksella kannustettiin jäseniä myös liikunnan pariin, järjestettiin maksa- ja munuaisaiheisia luentoja ja tavoitettiin suurta yleisöä K50-messuilla.

Ohjattu ryhmämuotoinen kurssitoiminta Ak6

Toimintavuosi 2024 oli ohjatun ryhmämuotoisen kurssitoiminnan osalta vilkas toimintavuosi. Kurseille hakijamäärät olivat suuria ja harmillisesti ei kaikkia hakijoita voitu ottaa kursseille. Joillekin kursseille valittiin osallistujia suunniteltua määrää enemmän.

Kursseja toteutui kaikkiaan 16, joista yksi toteutettiin verkossa. Kurseille haki 239 kurssilaista (269 vuonna 2023) ja kursseille osallistui 140 kurssilaista (149) sekä 120 läheistä.

Kurssilaisilta pyydetään palautetta välittömästi kurssin päättyessä sähköisellä Webropol-kyselyllä sekä noin kolme kuukautta kurssin päättymisestä seurantatapaamisessa, joka toteutetaan Teamsilla.

Kurssilaiset (aikuiset) odottavat kurssilta tiedon saamista, vertaistukea, arjessa pärjäämisen keinoja, rentoutumista ja virkistystä sekä mielen hyvinvointia. 45 % (N=137) koki odotusten ylittyneen ja 44 % (N=137) toteutuneen odotusten mukaisesti. Vastaajien mielestä odotusten täyttymistä edistivät vertaistuki, asiantuntevat luennoitsijat ja ohjaajat, avoin ja keskusteleva ilmapiiri, monipuolinen ja kattava sisältö sekä hyvä ryhmä- ja yhteishenki.

Aikuisten kursseille osallistuneet kokevat tärkeäksi tiedon saannin ja kokemusten jakamisen nimenomaan elintapamuutoksia ajatellen. Tiedon lisääntyminen ravitsemuksesta, liikunnasta, unesta ja levosta sekä mielen hyvinvoinnista antavat vahvistusta arjessa tehtäviin muutoksiin. He kokevat, että tämä lisää pystyvyyden tunnetta ja rohkeutta ottaa enemmän vastuuta omahoidosta.

Perheiden odotuksia kurssilta olivat vertaistuki, tieto ja neuvot, perheen yhteinen yhdessäolo ja virkistyminen, keskustelut ja kokemusperäinen tieto sekä hyvä ohjelma ja aktiviteetit. Myös vanhemmista (N=39) 67 % koki odotusten ylittyneen ja 31 % toteutuneen odotusten mukaisesti. Perhekurssilta vanhemmat arvostavat ammattitaitoisia kokeneita lastenohjaajia sekä hyvin suunniteltua lasten ohjelmaa, joka antaa vanhemmille luottavaisen olon osallistua omaan ohjelmaan.

Kursseilla hyödynnettiin vertaisohjaajien ja kokemustoimijoiden asiantuntijuutta mm. kokemuspuheenvuorojen muodossa. Vuonna 2024 kursseille osallistui kaikkiaan 9 vertaisohjaajaa / kokemustoimijaa.

Ammatti- ja kokemusasiantuntijoista koostuva kuntoutustyöryhmä kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa.

Ammattilaisille suunnattuja virtuaalisia tietotunteja pidettiin kolme. teemoina mm. kroonisen munuaistaudin varhainen tunnistaminen, sosiaaliturva ja liiton kurssitoiminta. Niille osallistui yli 100 ammattilaista uselta eri hyvinvointialueelta.

Tyypitkaksi-hanke C10159

Munuais- ja maksaliiton ja Diabetesliiton yhteistyöhanke Tyypitkaksi (vertaisuudella vahvuutta hyvinvointiin) päättyi vuoden 2024 lopussa. Hanketta hallinnoi Munuais- ja maksaliitto. Hankkeen tarkoituksena oli luoda ryhmämalli tyypin 2 diabetesta sairastavien hyvinvoinnin tueksi ja munuaisterveyden edistämiseksi. Tyypitkaksi-ryhmän ohjaajina toimivat vertaisohjaajat.

Toimintavuonna 2024 ryhmämallia testattiin kuudella paikkakunnalla, kaikkiaan kahdeksassa ryhmässä. Mukana oli lähes sata ryhmäläistä ja 16 vertaisohjaajaa. Pilotoinnista ja testauksesta saatuja kokemuksia hyödynnettiin työstettäessä vertaisohjaajan käsikirjaa, joka jatkossa toimii ryhmäohjaajien työkaluna. Vertaisohjaajan käsikirja löytyy www.tyypitkaksi.fi-sivustolta sähköisessä muodossa sekä PDF-muodossa tulostettavana versiona.

Vuonna 2024 käynnistettiin myös Tulevaisuuden tyypit -toiminta, jolla pyrittiin aktivoimaan paikallisyhdistyksiä (munuais- ja maksayhdistykset ja diabetesyhdistykset) järjestämään Tyypitkaksi-ryhmätoimintaa hankkeen päättymisen jälkeen. Yhdistyksille järjestettiin kolme työpajaa, joissa heille annettiin käytännön tietoa ryhmän järjestämisestä, vertaisohjaajien ja ryhmäläisten rekrytoinnista sekä muista käytännön asioista. Uusille vertaisohjaajille järjestettiin verkkokoulutus loppuvuodesta 2024.

Tyypitkaksi-hankkeen loppuseminaari pidettiin Tampereella marraskuussa 2024. Seminaarissa esiteltiin hankkeen tuotoksia ja tuloksia. Hankkeen päättymisen jälkeen Munuais- ja maksaliitto koordinoi Tyypitkaksi-ryhmissä toimivien vertaisohjaajien toimintaa ja aktivoi paikallisyhdistyksiä jatkossakin käynnistämään Tyypitkaksi-ryhmiä.

Lapset on tärkeitä -hanke C10158

Seitsemän järjestön yhteinen Lapset on tärkeitä -hanke päättyi vuoden 2024 lopussa. Hanketta hallinnoi Munuais- ja maksaliitto. Hankkeen tarkoituksena oli vahvistaa vammaisten ja pitkäaikaissairaiden lasten osallisuutta järjestölähtöisessä ryhmätoiminnassa, kehittää osallisuuden arviointimenetelmiä ja lisätä lasten kanssa työskentelevien aikuisten osallisuustaitoja.

Toimintavuonna 2024 testattiin aiemmin pilotoituja lapsen osallisuutta vahvistavia menetelmiä ja työkaluja. Testaajina toimi sekä pilotointivaiheessa mukana olleet toimijat että muutama uusi toimija. Testausten pohjalta tehtiin tarvittavat muutokset työkaluihin ja menetelmiin. Tuotokset vietiin lassoreppu.fi-sivustolle. Lassorepun hallinnointi siirtyi vuoden 2025 alusta TATU ry:lle.

Loppuvuodesta 2024 järjestettiin Lapset on tärkeitä -hankkeen loppuseminaarit ja -juhlat lapsille, päättäjille ja mukana olleille toimijoille.

Lapsiperhetoiminta Ak11

Avustuksella järjestettiin munuais- tai maksasairautta sairastavien lasten, nuorten, nuorten aikuisten ja heidän perheidensä hyvinvointia lisääviä vertaistapahtumia. Suuri osa tapahtumista oli tarkoitettu myös lapsiperheille, joissa vanhempi sairastaa munuais- tai maksasairautta tai hänelle on tehty elinsiirto. Valtakunnalliset Perhepäivät järjestettiin kesäkuussa Särkänniemellä ja Muumimaailmassa. Osallistujia Perhepäiviin pystyttiin ottamaan mukaan 324. Lapsiperheiden kesäleiriä vietettiin heinäkuussa koulutuskeskus Kiipulassa Janakkalassa 60 osallistujan voimin.

Vuoden 2024 aikana verkossa järjestettiin neljä eri sisältöistä lapsiperheille suunnattua tapahtumaa, joissa osallistujia oli yhteensä 225. Vuoden viimeisessä verkkotapaamisessa juhlittiin 35-vuotta täyttäneitä liiton perheiden ja nuorten toimintaa yhdessä 25 perheen kanssa.

Nuorten kesäleiri järjestettiin kesäkuussa Kiipulassa ja viisi nuorta osallistui ohjaajien kanssa EKPF:n järjestämälle kesäleirille Hollannissa. Nuorten aikuisten oma vertaisviikonloppu järjestettiin lokakuussa. Keskustelu nuorten aikuisten WhatsApp ryhmässä oli vilkasta. Oulussa ja Seinäjoella vapaaehtoiset nuoret aikuiset järjestivät omat vertaistapaamiset.

Varhaisen tunnistamisen teemavuonna järjestettiin ammattilaisille suunnattu verkkoluento lasten rasvamaksasta ja sen hoidosta.

Avustukset

Liiton toiminnan perusta olivat STEAn yleisavustus ja toiminta-avustukset sekä määräaikaiset projektiavustukset. STEA-avustusten määrä vuoden 2024 tilinpäätöksessä oli 1 523 847 euroa (1 588 947), joka oli 64 % (67 %) liiton kokonaistuloista. Muut avustukset olivat 14 641 euroa (122 839). Kokonaistuotoista saadut avustukset yhteensä olivat 65 % (72 %)

Muut varsinaisen toiminnan tuotot

Tärkeimpiä tämän ryhmän eriä olivat palveluiden myynnistä saatavat tuotot sekä sponsoritulot. Muut varsinaisen toiminnan tuotot olivat 498 428 euroa (432 111).

Liitto sai vuoden aikana tukea lääkeyrityksiltä mm. maksa- ja munuaisviikkoon.

Varainhankinta

Varainhankinnan tuottojäämä oli 236 7034 euroa (73 198). Kokonaistuotot olivat 250 578 euroa (87 753), josta jäsenmaksut ja kannatusjäsenmaksut ovat yhteensä 60 295 euroa (57 835). Varainhankinnan tuottojen osuus liiton kokonaistuotoista oli 11 % (3 %).

Jäsenyhdistysten jäsenmaksun maksaneiden jäsenten määrä oli vuoden vaihteessa 5 764 jäsentä (5 738). Liiton osuus yhdistysten jäsenmaksuista oli 10 euroa/jäsen (10 euroa/jäsen).

Kannattajajäsenmaksun, 2 200 euroa, maksaneita yrityksiä oli 1 (1). Liitolla oli 13 (13) kummijäsentä.

Sijoitus- ja rahoitustoiminta

Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot olivat 77 579 euroa (103 214). Sijoitustulojen osuus liiton kokonaistuotoista oli 3 % (4%). Työvaliokunta ja liiton hallitus seurasi säännöllisesti liiton omaisuuden arvoa ja sijoitustoiminnan tuottoja.

Vapaa rahasto

Vuonna 2016 liiton hallitus perusti Irja ja Osmo Turtiaisen testamenttilahjoituksesta rahaston. Rahaston käyttö 20 000 euroa vuonna 2024 siirretään vapaasta omasta pääomasta tilinpäätöksen vahvistamisen jälkeen.

Vuonna 2022 liiton hallitus perusti Erkki Virtasen rahaston. Rahaston käyttö 10 978 euroa vuonna 2024 siirretään vapaasta omasta pääomasta tilinpäätöksen vahvistamisen jälkeen

Tilikauden ylijäämä

Hallitus esittää, että tilikauden ylijäämä 131 572 ,14 euroa, siirretään toimintapääomaan.

Henkilöstö ja toimitilat

Henkilöstöjohtamisen tavoitteena on osaava ja innostunut henkilöstö. Työsuhde-etuna oli lounas- ja virike-etu.

Liiton henkilöstön laskennallinen määrä 31.12.2023 oli 17 henkilötyövuotta. Kokoaikaisessa työsuhteessa oli 11 työntekijää ja osa-aikaisessa työsuhteessa 3 työntekijää. Vuoden lopussa keskustoimistossa työskenteli 11 työntekijää ja etätoimistoissa 5 työntekijää. Keskimäärin 3 hoitorengashoitajaa tai tilapäistä kursesityöntekijää työskenteli eri puolilla Suomea.

Toimitilat

Liitto on vuokralla Helsingissä Lime Park -kiinteistössä. Vuokratut työtilat olivat lisäksi Tampereen ja Oulun työntekijöillä.

Toiminnan riskit

STEA-avustuksiin budjetoitujen valtionavustusmäärärahojen suunta kääntyi voimakkaasti laskuun vuonna 2025. Vuoden 2026 linjauksista ja leikkaussummista ei vielä tässä vaiheessa ole tietoa. Riski Stea-rahoitteisen toiminnan vähenemiseen on merkittävä. Riskinä on, että järjestöjen rahoitusmallin muuttuessa avustukset pienenevät ja emme löydä uusia toiminta- ja rahoitusmahdollisuuksia samanaikaisesti.

Liiton omarahoitusta vuonna 2025 on kohdeavustuksen kohdalla 15 % näiden avustuksien vuosibudjetista. Lisäksi liitto käyttää omarahoitusta yleisavustuksen kulujen kaatamiseksi. Liiton omarahoituksen kasvu ja samaan aikaan tapahtuva avustusmäärärahojen suunniteltu leikkaus on riski tuleville vuosille.

Kela sopeuttamisvalmennus lapsille loppui vuonna 2025. Kela ilmoitti alkuvuodesta 2025 että se on päättänyt lopettaa myös elinsiirronsaaneiden aikuisten sopeutusvalmennuksen. Kela-rahoituksen loppuminen on riski liiton toiminnalle ja kohderyhmien kannalta se tarkoittaa, että sopeutusvalmennusta liiton kohderyhmille ei järjestä kukaan. Kelan kautta voi jatkossa edelleen hakea muihin yksilö- ja ryhmäkuntoutuksiin.

Muun kuin Stea-rahoitteisen toiminnan lisäämistä on tarkasteltava liiton johtoryhmässä ja hallituksessa. Varainhankinnan mahdollisuuksia on tarkasteltava. Liiton johtoryhmä, hallituksen nimeämä talous- ja tulevaisuustyöryhmä ja hallitus työskentelevät löytääkseen keinoja rahoituksen turvaamiseksi. Liiton ja jäsenyhdistysten toiminnan ja rahoituksen suunnittelua olisi tehtävä myös pidemmän aikavälin suunnitelmalla. Toimintaympäristön muutos ja järjestöjen rahoituksen epävarmuus voisivat luoda tilanteen, jossa järjestöllä ei ole tarpeeksi hyviä toimintaedellytyksiä.

Sijoitusomaisuuden hyvä hoito niin, ettei merkittävää riskiä olisi, on tärkeää. Hallitus, toiminnanjohtaja ja talouspäällikkö seuraavat sijoitusomaisuuden riskeihin liittyvää tilannetta ja hallitus pitää kerran vuodessa työpajan, jossa mietitään sijoitusomaisuuden vastuullista hoitoa. Tavoitteena on, että sijoitusomaisuutta ei jouduttaisi myymään markkinoiden laskutilanteessa.

Liiton jäsenmäärä on vajaa 6000 ja sen kääntäminen noususuuntaiseksi on ollut jo useamman vuoden tavoite. Tätä tavoitetta on työstettävä yhdessä jäsenyhdistysten kanssa. Jäsenhankintakampanjoissa on houkuteltava jäsenistöä laajalti, paitsi munuais- ja maksasairauksien, myös ennaltaehkäisyn ja sairauksien varhaisen tunnistamisen näkökulmasta.

Liiton henkilöstöllä on vahva osaaminen ja suurella osalla henkilöstöstä on pitkä työhistoria liitossa. Monissa tehtävänkuviissa on paljon tietotaitoa, jonka siirtäminen toiselle henkilölle vie aikaa. Lisäksi henkilöstöstä monen tehtävänkuva jakautuu moneen eri rahoitukseen, joka on riski sekä rahoituksen leikkaustilanteessa että henkilöstön jaksamisen kannalta. Järjestöjen rahoitusten leikkausuhka tuo epävarmuutta henkilöstölle.

Liitossa laadittiin syksyllä 2024 riskikartoitus, jossa kartoitettiin toimintaan, rahoitukseen, henkilöstöön ja luottamushallintoon liittyvät riskit ja pohdittiin toimenpiteitä riskeihin varautumisessa.

Vahinkoriskeihin on varauduttu vakuutuksilla.

Toimintavuosi 2025

Munuais- ja maksaliiton teemana vuonna 2025 jatkuu varhainen tunnistaminen.

Varhaisen munuaistaudin hoidon kansallinen strategia julkaistiin tammikuussa 2025 ja järjestön tehtävänä on sen kautta lisätä tietoisuutta munuaissairauksien yleisyydestä ja rohkaista ihmisiä hakeutumaan testeihin. Maksasairauksien puolella ei ole kansallista strategiaa, mutta eri sairausryhmien kohdalla on jotain suosituksia, mm. HCV-strategia ja rasvamaksan Käypä hoito -suositus. Maksakirroosin Käypä hoito -suositus julkaistaan vuonna 2025. Edunvalvontatyön kautta pyritään vaikuttamaan munuais- ja maksasairauksien varhaisen tunnistamiseen ja oikea-aikaiseen hoitoon hyvinvointialueilla.

Liitto edistää jäsenyhdistystensä toimintaedellytyksiä ja niiden kehittymistä. Liitolla on 18 jäsenyhdistystä ja hieman alle 6000 jäsentä. Jäsenmäärä tulisi saada uudelleen nousuun ja jäsenhankintakampanjoita järjestetään resurssien mukaan ainakin kerran vuodessa. Sairastuneiden asema ja osallistumismahdollisuudet on huomioitava yhteiskunnan muutoksessa ja yhdistysten ja liiton tulevaisuuden toiminnassa. Yhdistystoiminnassa vastuuhenkilöiden väheneminen ja vaikeus löytää uusia hallitustoimijoita on suuri haaste ja otettava huomioon yhdistysrakenteen kehittämisessä.

Järjestöjen valtionavustusten leikkaukset ja muutokset avustustoiminnassa seuraaville vuosille eivät ole vielä tiedossa. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen rahoituksen leikkausuhka on vakava ja vaikuttaa kaikkeen liiton toiminnan suunnitteluun ja varautumiseen. Vuoden 2025 talousarvio jouduttiin laatimaan Stean antamien leikkausesitysten mukaisesti. Liiton yleisvastuksen määrää leikattiin 11 % ja kohdeavustuksiin tuli omavastuuosuuden korotus.

Liiton rahoituspohjan laajentamiseksi pyritään vuonna 2025 löytämään ja kehittämään uusia palveluja, joita voitaisiin markkinoida esimerkiksi hyvinvointialueille ja työeläkeyhtiöille. Alkuvuodesta 2025 liitto tekee työkykyä ja työssä jaksamista kartoittavan kyselyn munuais- ja maksasairaille sekä elinsiirron saaneille.

Liiton johtoryhmä, puheenjohtajisto ja hallitus työskentelevät yhdessä ja tekevät tarvittavia päätöksiä mm. liiton omavastuukustannusten kattamiseksi vuoden aikana siten, että liiton edellytykset toimia vahvana järjestönä myös tulevaisuudessa säilyisivät. Liiton talous- ja tulevaisuustyöryhmän tavoitteena on antaa tukea liiton tulevaisuuden rahoituksen ja toiminnan varmistamiseksi.

Liiton asiantuntijaryhmät toimivat toiminnan ja edunvalvonnan tukena kokoamalla eri alojen asiantuntemuksen liiton käyttöön. Liitto on SOSTEn jäsen ja mukana kattojärjestön yhteisessä vaikuttamisessa ja edunvalvonnessa.

MUNUAIS-JA MAKSALIITTO RY
TULOSLASKELMA

9

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
YLEISAVUSTUKSET		
STEA toiminta-avustus	798 000,00	826 500,00
STEA investointiavustus		
Siirto hankintamenon vähennykseksi		
	798 000,00	826 500,00
TILIKAUDEN TULOS	143 811,24	-776,33
SIDOTUN RAHASTON MUUTOS	0,00	0,00
VEROT	-12 239,10	0,00
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	131 572,14	-776,33

Tuloslaskelman liitetiedot

Kokonaistuotot ja -kulut

	2024	2023
STEA-avustukset	1 523 846,94	1 588 947,77
Muut tuotot		
Muut tuotot	842 644,42	744 386,65
Henkilöstökulut	-1 168 894,50	-1 194 988,62
Poistot	-16 501,71	-20 117,38
Muut kulut	-1 049 523,01	-1 119 004,75
Alijäämä/Ylijäämä	131 572,14	-776,33

Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot	984 173,35	1 000 744,85
Eläkemaksut	160 063,13	165 349,14
Muut henkilösivukulut	24 658,02	28 894,63
	<u>1 168 894,50</u>	<u>1 194 988,62</u>

Palkat ja palkkiot hallituksen jäsenille	9 580,00	6 360,00
--	----------	----------

Henkilöstön lukumäärä kokoaikaiseksi muutettuna	17	17
---	----	----

Poistot

Suunnitelman mukaiset poistot hyödykkeen todellisen vaikutusajan mukaan

Asuntojen peruskorjaukset	Tasapoisto 5 v
Jäsen ja kuntoutusrekisteri	Tasapoisto 5 v
Kalusto	25 %

Poistot eriteltyinä

Muut pitkävaikutteiset menot	15 511,51	14 797,10
Pieni ele liittymismaksu	0,00	4 000,00
Kalusto	990,20	1 320,27
	<u>16 501,71</u>	<u>20 117,37</u>

Tilintarkastajille maksetut palkkiot

Tilintarkastus	7 874,00	7 688,00
Muut palvelut	1 694,25	1 674,00
	<u>9 568,25</u>	<u>9 362,00</u>

MUNUAIS JA MAKSALIITTO RY
Taseen liitetiedot
PYSYVÄT VASTAAVAT

	2024	2023
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot		
As Oy Nervanderinkatu		
Nervanderinkatu remontti	13 092,54	20 233,93
Lisäys	3 572,03	0,00
Tilikauden poisto	7 855,79	7 141,39
Kirjanpitoarvo 31.12.	8 808,78	13 092,54
As Oy Nervanderinkadun asuntoon, Nervanderinkatu 9 A tehtiin sisätilojen remontti vuonna 2020. Remontti jaksotetaan poistoina kuluksi viiden vuoden tasapoistona		
Jäsen- ja kuntoutusrekisteri	14 625,39	21 938,08
Tilikauden poisto	7 312,69	7 312,69
Kirjanpitoarvo 31.12.	7 312,70	14 625,39
As Oy Helsingin Kaartinrinne		
Korkeavuorenkadun remontti	1 286,37	1 629,40
Tilikauden poisto	343,03	343,03
Kirjanpitoarvo 31.12.	943,34	1 286,37
As Oy Helsingin Kaartiinrinteeseen tehtiin ikkunaremontti vuonna 2022. Remontti jaksotetaan poistoina kuluiksi viiden vuoden tasapoistona.		
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	17 064,82	29 004,30
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto		
Kalusto		
Kirjanpitoarvo 1.1.	3 960,82	5 281,09
Tilikauden poisto	990,20	1 320,27
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 970,62	3 960,82
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	2 970,62	3 960,82
Muut osakkeet ja osuudet		
Sijoitusomaisuusosakkeet		
Pörssiosakkeet/Nordea arvo-osuustili		
Kirjanpitoarvo 1.1	8 551,43	8 551,43
Kirjanpitoarvo 31.12	8 551,43	8 551,43

MUNUAIS- JA MAKSALIITTO RY

18

AY1 Yleisavustus	TP2024	TA2024	TP2023
Tuotot			
Muut avustukset	1 861,30	800	3 874,43
Palvelujen myyntitulot	6 711,35	4 600,00	4 044,20
Muut toiminnan tuotot	61 751,05	80 050,00	70 529,00
Tuotot yhteensä	70 323,70	85 450,00	78 447,63
Kulut			
Henkilöstökulut	-530 335,91	-537 922,00	-532 677,61
Muut toimintakulut	-457 688,82	-467 610,00	-483 510,66
Kulut yhteensä	-988 024,73	-1 005 532,00	-1 016 188,27
Sisäiset erät	38 013,06	11 300,00	38 960,92
AY1 Yleisavustus yhteensä	-879 687,97	-908 782,00	-898 779,72

Ak3	TP2024	TA2024	TP2023
Tuotot			
STEA avustus toimintaa	43 000,00	43 000,00	41 000,00
STEA siirto ed.vuodelta	1 688,12		1 110,32
STEA avustuksen siirto seuraavalle vuodelle	-1 709,12		-1 688,12
Tuotot yhteensä	42 979,00	43 000,00	40 422,20
Kulut			
STEA/toimintattonni			
STEA/kannustusraha	-42 979,00	-43 000,00	-40 422,20
Kulut yhteensä	-42 979,00	-43 000,00	-40 422,20
Ak3 yhteensä	0,00	0,00	0,00

STEA OHJATTU RYHMÄMUOTOINEN KURSSITOIMINTA
AK6 Ohjattu ryhmämuotoinen kurssitoiminta

Tuotot			
STEA-avustus Ak6	220 464,00	220 464,00	217 263,00
STEA-avustuksen siirto edelliseltä vuodelta	18 269,31	21 900,00	47 696,62
STEA-avustuksen siirto seuraavalle vuodelle	0,00		-18 269,31
Muut tuotot	200,00		0,00
Tuotot yhteensä	238 933,31	242 364,00	246 690,31
Kulut			
Henkilöstökulut	-125 972,29	-135 797,00	-123 876,01
Muut toiminakulut	-139 883,43	-133 496,00	-150 224,34
Kulut yhteensä	-265 855,72	-269 293,00	-274 100,35
AK6 Ohjattu ryhmämuotoinen kurssitoiminta	-26 922,41	-26 929,00	-27 410,04

Henkilöstökulut	-60 176,97	-64 787,00	-75 472,21
Muut toimintakulut	-26 686,19	-29 498,00	-27 235,84
Kulut yhteensä	-86 863,16	-94 285,00	-102 708,05
C10152 Tyypitkaksi yhteensä	-8 686,30	-9 429,00	-10 270,81
Suomen munuaistautirekisteri Ak3766			
Tuotot			
STEA			
STEA avustuksen siirto ed. vuodelta	0,00		12 393,03
STEA avustuksen siirto seuraavalle vuodelle	0,00		-12 393,03
Tuotot yhteensä	0,00	0,00	0,00
Kulut			
Henkilöstökulut	0,00		0,00
Muut toimintakulut	0,00		0,00
Kulut yhteensä	0,00	0,00	0,00
Suomen munuaistautirekisteri Ak3766 yht.	0,00	0,00	0,00
Apurahat			
Tuotot			
Muut tulot/Apurahat	35 000,00	0,00	85 000,00
Muu tulonsiirto ed.vuodelta	124 517,33	0,00	119 682,32
Muu tulonsiirto seur. vuodelle	-97 514,74	0,00	-124 517,33
Muut tulot/Apurahat	62 002,59	0,00	80 164,99
Kulut			
Henkilöstökulut	-25 076,76	0,00	-23 782,62
Muut kulut	-36 925,83	0,00	-56 382,37
Kulut yhteensä	-62 002,59	0,00	-80 164,99
Apurahat yhteensä	0,00	0,00	0,00
THL munuaistautirekisteri			
Tuotot			
THL:n korvaus	11 800,00	11 800,00	118 580,00
Tuotot yhteensä	11 800,00	11 800,00	118 580,00
Kulut			
Henkilöstökulut	-10 225,99	-9 764,00	-90 367,82
Muut kulut	-664,02	-2 035,00	-29 035,04
Kulut yhteensä	-10 890,01	-11 799,00	-119 402,86
THL munuaistautirekisteri yhteensä	909,99	1,00	-822,86

MUNUAIS- JA MAKSALIITTO RY

21

	TP2024	TA2024	TP2023
Kulut			
Pienen eleen kulut	-5 000,00	-25 000,00	-5 000,00
Muut kulut	-9 874,48	-3 500,00	-9 555,16
Kulut yhteensä	-14 874,48	-28 500,00	-14 555,16

VARAINHANKINTA	235 703,95	75 300,00	73 198,04
----------------	-------------------	------------------	------------------

LAPSIPOTILAIDEN VANHEMPIEN VARAINHANKINTA

Tuotot			
Lahjoitukset	1 399,99	5 000,00	359,86
Tuotteiden myyntitulot	18,00		309,00
Tuotot yhteensä	1 417,99	5 000,00	668,86

Kulut			
Muut kulut	-1 417,99	-5 000,00	-668,86
Kulut yhteensä	-1 417,99	-5 000,00	-668,86

LAPSIP. VANHEMPIEN VARAINHANKINTA	0,00	0,00	0,00
-----------------------------------	-------------	-------------	-------------

SIJOITUKSET

Tuotot			
Osinkotulot	27 648,17	25 000,00	25 954,41
Vuokratulot	39 279,39	38 000,00	37 959,80
Myyntivoitot/osakkeet	10 651,48	40 000,00	38 679,35
Korkotulot	0,00	0,00	620,70
Muut sijoitustoiminnan tulot	0,00	2 000,00	0,00
Tuotot yhteensä	77 579,04	105 000,00	103 214,26

Kulut			
Yhtiövastikkeet	-8 263,05	-13 000,00	-10 019,42
Rahouitusvastikkeet	-6 287,04		-4 087,76
Muut kulut	-3 336,38	-8 500,00	-2 569,04
Myyntitappiot/osakkeet	0,00		-44 023,43
Arvonlennukset	-58 917,02		-38 512,36
Arvonlennuksen palautus	38 512,36		61 194,24
Kulut yhteensä	-38 291,13	-21 500,00	-38 017,77

SIJOITUKSET	39 287,91	83 500,00	65 196,49
-------------	------------------	------------------	------------------

ALIJÄÄMÄ ENNEN YLEISAVUSTUSTA	-654 188,76	-827 071,00	-827 276,33
-------------------------------	-------------	-------------	-------------

YLEISAVUSTUKSET	798 000,00	798 000,00	826 500,00
TULOVERO	-12 239,10		
ALIJÄÄMÄ	131 572,14	-29 071,00	-776,33

TUOTOT YHTEENSÄ	2 404 504,42	2 127 022,00	2 372 295,34
KULUT YHTEENSÄ	-2 272 932,28	-2 156 093,00	-2 373 071,67
ALIJÄMÄ	131 572,14	-29 071,00	-776,33

	2024	2023
AY 1		
Yleisavustus liiton toimintaan	798 000,00	826 500,00
Kuluvalla vuodella nostettu avustus	-798 000,00	-826 500,00
Tilikaudella käyttämätön avustus	0,00	0,00
AK 3		
Jäsenjärjestöjen toimintaan		
Kuluvalla vuodella nostettu avustus	43 000,00	41 000,00
Siirtynyt avustus ed. vuodelta	1 688,12	1 110,32
Käytettävissä oleva avustus tilikaudella	44 688,12	42 110,32
Tilikaudella käytetty avustus	-42 979,00	-40 422,20
Siirtovelka seuraavalle vuodelle	1 709,12	1 688,12
AK 6		
Munuais- ja maksapotilaiden sopeutumisoljennukseen		
Kuluvalla vuodella nostettu avustus	220 464,00	217 263,00
Siirtynyt avustus ed. vuodelta	18 269,31	47 696,62
Käytettävissä oleva avustus tilikaudella	238 733,31	264 959,62
Toiminnan tuotot	200,00	
Tilikaudella käytetty avustus	-265 855,72	-274 100,35
Nettokulut	-265 655,72	
Omapastuu 10%	26 586,00	27 410,04
Alijäämä	-336,41	
Siirtovelka seuraavalle vuodelle	0,00	18 269,31
AK 11		
Elinsiirtoa odottavien ja sairastuneiden lapsiperheiden tukemiseen		
Kuluvalla vuodella nostettu avustus	94 805,00	94 277,00
Siirtynyt avustus ed. vuodelta	6 936,46	7 584,34
Toiminnan tuotot	350,00	500,00
Käytettävissä oleva avustus tilikaudella	102 091,46	102 361,34
Tilikaudella käytetty avustus	-111 611,53	-106 027,64
Omapastuu 10%	11 161,07	10 602,76
Siirtovelka seuraavalle vuodelle	1 641,00	6 936,46
AK 12		
Elinluovutusten edistäminen (Lahja elämälle)		
Kuluvalla vuodella nostettu avustus	191 078,00	207 718,00
Siirtynyt avustus ed. vuodelta	10 766,46	3 447,90
Käytettävissä oleva avustus tilikaudella	201 844,46	211 165,90
Tilikaudella käytetty avustus	-209 234,15	-222 666,05
Omapastuu 10%	20 923,69	22 266,61
Siirtovelka seuraavalle vuodelle	13 534,00	10 766,46
AK 3766		
Munuaistautirekisteri		
Kuluvalla vuodella nostettu avustus	0,00	0,00
Siirtynyt avustus ed. vuodelta	0,00	12 393,03
Tilikaudella käytetty avustus	0,00	0,00
Omapastuu 10%	0,00	0,00
Palautettava avustus	0,00	12 393,03
C10152		
Tyypitkaksi		
Kuluvalla vuodelle nostettu avustus	135 380,00	146 285,00
Siirtynyt avustus ed.vuodelta	-1 696,14	1 241,10
OKM avustus	630,00	385,00
Tilikaudella käytetty avustus	-86 863,16	-102 708,05
Siirretty yhteistyöjärjestöille	-50 920,00	-57 170,00
Omapastuu 10%	8 686,30	10 270,81
Siirtovelka seuraavalta vuodelta	5 217,00	-1 696,14

	2024	2023
C10159		
Lapset on tärkeitä		
Kuluvalle vuodelle nostettu avustus	136 104,00	139 364,00
Siirtynyt avustus ed.vuodelta	3 271,85	14 547,55
Siirretty yhteistyöjärjestöille	54 867,00	-62 681,00
Muu tuotto	0,00	1 800,00
Tilikaudella käytetty avustus	-86 857,14	-99 731,89
Ostavastuu 10%	8 680,29	9 973,19
Siirtovelka seuraavalle vuodelle	6 332,00	3 271,85
Avustukset on esitetty tuloslaskelmassa		
Tilikaudella käytetty avustus		
Varsinainen toiminta	-803 400,70	-845 656,18
Yleisavustukset	-798 000,00	-826 500,00

Sari Högström - sari.hogstrom@muma.fi - 104.28.31.15

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Munuais ja maksaliitto

d84600ba-4cca-4235-9190-39f7614d0a23 - 2025-04-10 07:17:42 UTC +03:00

Authority to sign - Asemavaltuus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

Juha Latva-Nikkola - juha.latva-nikkola@kolumbus.fi - 109.204.177.219

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Munuais- ja maksaliitto

94e9915c-10f5-4f1a-a78c-002a845c2055 - 2025-04-10 07:30:14 UTC +03:00

Authority to sign - Asemavaltuus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

Andelin Sirpa - sirpa.andelin@gmail.com - 84.231.13.109

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Munuais ja maksaliitto ry

638bb38d-fb73-46c5-931a-8e897d891b9d - 2025-04-10 08:20:15 UTC +03:00

Authority to sign - Asemavaltuus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

Arja Packalén - arja.packalen@gmail.com - 130.195.220.244

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Pohjois-Suomen Munuais- ja maksayhdistys ry

0367394a-3eeb-4e50-98c1-a1eeebdd1183 - 2025-04-10 09:39:05 UTC +03:00

Authority to sign - Asemavaltuus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

Satu Heinula

Satu Heinula - satu.heinula@gmail.com - 85.76.80.194

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Munuais- ja maksaliitto hallitus

315e6a67-bad5-42c2-be67-d3ef90f1d737 - 2025-04-10 17:02:29 UTC +03:00

Authority to sign - Asemavaltuus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

Juhani Karjalainen - juhani.karjalainen7@gmail.com - 84.249.10.244

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Munuais- ja maksaliitto ry

84bce6c2-e681-424c-b613-872f47431bbc - 2025-04-10 18:51:52 UTC +03:00

Authority to sign - Asemavaltuus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

Janne Mattila - jvmattila@gmail.com - 85.76.105.184

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Pohjois-Suomen Munuais ja maksayhdistys

a8fa0479-d8e2-4ac6-956b-73c44aa0cfbd - 2025-04-10 19:13:02 UTC +03:00

Authority to sign - Asemavaltuus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

authority to sign

asemavaltuus

ställningsfullmakt

autoritet til å signere

myndighed til at underskrive

representative

nimenkirjoitusoikeus

firmateckningsrätt

representant

repræsentant

custodial

huoltaja/edunvalvoja

förvaltare

foresatte/verge

frihedsberøvende

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This document contains 26 pages before this page

Tämä asiakirja sisältää 26 sivua ennen tätä sivua

Detta dokument innehåller 26 sidor före denna sida

Dokumentet inneholder 26 sider før denne siden

Dette dokument inneholder 26 sider før denne side

Petri Monto - ptjmont@gmail.com - 194.215.183.65

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed:

49d6d61b-4fec-40af-992d-e50d79241487 - 2025-04-14 13:00:12 UTC +03:00

Authority to sign - Asemavaltuuus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

heikki palola - heikki.palola@gmail.com - 85.131.96.59

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: MuMa

5b20cc1d-c80a-49c0-9113-e6646c95e138 - 2025-04-14 13:19:34 UTC +03:00

Authority to sign - Asemavaltuuus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

authority to sign

asemavaltuuus

ställningsfullmakt

autoritet til å signere

myndighed til at underskrive

representative

nimenkirjoitusoikeus

firmateckningsrätt

representant

repræsentant

custodial

huoltaja/edunvalvoja

förvaltare

foresatte/verge

frihedsberøvende

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 27 pages before this page

Tämä asiakirja sisältää 27 sivua ennen tätä sivua

Detta dokument innehåller 27 sidor före denna sida

Dokumentet inneholder 27 sider før denne siden

Dette dokument indeholder 27 sider før denne side

Erno Rajahalme - e.rajahalme@gmail.com - 104.28.45.12**Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Munuais- ja maksaliitto**

109aa4ce-6d47-4bc4-b2a9-85bf711ab7b2 - 2025-04-15 08:26:17 UTC +03:00

Authority to sign - Asemavaltuuus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

Tiina Rautiainen - tiina.rautiainen100@gmail.com - 37.33.128.148**Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Munuais- ja maksaliitto**

9c275ec6-05a2-419f-b1f6-2a31f7a6d270 - 2025-04-15 09:23:52 UTC +03:00

Authority to sign - Asemavaltuuus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

Aulis Veteläinen - vetelainenaulis@gmail.com - 194.215.90.141**Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Aulis Veteläinen**

02a98009-0cf5-4b84-aff6-510ad1dff4f6 - 2025-04-15 10:14:42 UTC +03:00

Authority to sign - Asemavaltuuus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

Petri Vainikka, sähköisesti allekirjoitettu 15.4.2025 - petri.vainikka@kolumbus.fi - 85.76.34.9**Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Munuais- ja maksaliitto ry / Etelä-Karjalan munuais- ja maksayhdistys ry**

1b3df11b-df70-4660-988a-aba2b7c508b4 - 2025-04-15 11:25:04 UTC +03:00

Authority to sign - Asemavaltuuus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

Maija Piitulainen - majapiitu@gmail.com - 109.240.34.82**Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: . Munuais- ja maksaliitto ry**

ee260d34-4440-4589-b128-f4c771a94ced - 2025-04-15 14:55:35 UTC +03:00

Authority to sign - Asemavaltuuus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

authority to sign

asemavaltuuus

ställningsfullmakt

autoritet til å signere

myndighed til at underskrive

representative

nimenkirjoitusoikeus

firmateckningsrätt

representant

repräsentant

custodial

huoltaja/edunvalvoja

förvallare

foresatte/verge

frihedsberøvende

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 28 pages before this page

Dokumentet inneholder 28 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 28 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 28 sider før denne side

Detta dokument innehåller 28 sidor före denna sida

André Engström - andre.engstrom@fi.gt.com - 217.119.41.130

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: André Engström

83d27548-bf29-4aca-bf7d-bf70cf90dcad - 2025-04-16 11:41:35 UTC +03:00

Authority to sign - Asemavaltuuus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

Satu Peltonen - satu.peltonen@fi.gt.com - 217.119.41.130

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Grant Thornton Oy

c2f67719-339e-4503-8cbe-cdbbccb49f91 - 2025-04-16 11:42:58 UTC +03:00

Authority to sign - Asemavaltuuus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende

Grant Thornton Oy
PL/P.O. Box 18
Tietokuja 4
FI-00271 Helsinki

T +358 9 512 3330
F +358 9 458 0250

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Munuais- ja maksaliitto ry, Njur- och leverförbundet rf:n jäsenille

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Munuais- ja maksaliitto ry, Njur- och leverförbundet rf:n (y-tunnus 0201742-0) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2024 Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhdistyksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olemme riippumattomia yhdistyksestä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsitksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen velvollisuudet

Hallitus vastaa tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus vastaa myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka se katsoo tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus on tilinpäätöstä laatiessaan velvollinen arvioimaan yhdistyksen kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhdistys aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus,

joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnitteleme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon yhdistyksen sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aiheutta epäillä yhdistyksen kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei yhdistys pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoidemme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus vastaa muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 16. huhtikuuta 2025

Grant Thornton Oy
Tilintarkastusyhteisö

Satu Peltonen
KHT

André Engström
KHT

This documents contains 3 pages before this page

Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

Satu Maarit Peltonen

Grant Thornton Oy, FI05813959, Tietokuja 4, 00330, Helsinki

a4fc7a33-1c12-4a6a-9f3f-15f799b4c6dd - 2025-04-16 11:38:03 UTC +03:00

BankID / MobileID - 0edbe3ff-8106-4797-85d1-f8942dfaa452 - FI

Authority to sign - Asemavalluutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

André Chistopher Sebastian Engström

ee28c12d-341b-4eb5-bf0c-50033e685aa1 - 2025-04-16 11:43:00 UTC +03:00

BankID / MobileID - 4189cf2e-0cb2-49c3-87a0-51539cf9817f - FI

authority to sign
representative
custodial

asemavalluutus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende